

Kustantaja: Taloustieto Oy

Painopaikka: Unigrafia Oy, Helsinki 2014

ISBN 978-951-628-609-2

ISBN 978-951-628-610-8 (PDF)

Esipuhe

Miten Suomessa tehdyn työn määrä ja luonne ovat muuttuneet? Kuka Suomessa kasvaa? Kuinka leveillä harteilla on Suomen vienti ja mitä me oikeastaan viemme? Monet osaavat arvioida, että paperi on edelleen maamme merkittäv in vientituote, mutta harva tietää että kivennäisöljytuotteiden vienti on osuudeltaan lähes samaa luokkaa.

Kun pohdimme talouspolitiikan suuntaa, nämä ovat kymmenen pisteen kysymyksiä. Jotta osaisimme suunnistaa oikein, meidän pitää tietää missä olemme.

EVA Fakta *Tästä Suomi elää* on elinkeinoelämämme tilannekuva juuri nyt. Se kuvaa tehokkaasti myös rakenne-
muutoksen, siis sen miten työtä on yhtäältä kadonnut, mutta syntynyt vastaavasti toisaalle.

Suomen tukijaloista toinen on edelleen puuta ja toinen metallia. Perinteiset toimialat ovat pitäneet pintansa ja vuosituhannen alussa jyllännyt elektroniikka on kutistunut suurimmasta toimialasta neljänneksi. Mutta yhteinen ongelmamme näyttää olevan investointien krooninen heikkous.

EVA Faktan luvut ovat koonneet toimitusjohtaja Petri Rouvinen ja tutkija Mika Pajarinen Etlätiedosta. Esitän molemmille parhaat kiitokset huolellisesta ja tärkeästä työstä.

Helsingissä 9. kesäkuuta 2014

Matti Apunen

Johtaja

EVA

Sisältö

Toimialaluokitus ja muut lähtökohdat	4
Työ ja tuotanto kansantaloudessa	6
Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2012	6
Tehty työ pääsektoreittain 2002 ja 2012	7
Yksityisen ja julkisen sektorin työ toimialoittain 2012	8
Yksityisen ja julkisen sektorin työn muutos toimialoittain 2002–2012	9
Pääsektoreiden osuudet markkinatuotannosta 2012	10
Pääsektoreiden roolit bruttokansantuotteen näkökulmasta 2012	11
Työ yksityisellä sektorilla	12
Tehty työ toimialoittain 2012	12
Työn muutos toimialoittain 2002–2012	13
Työn jakauma alueittain 2011	14
Työn muutos alueittain 2001–2011	15
Työ yrityksissä	16
Yritysten määrä ja työllisyysosuudet yrityskoon mukaan 2012	16
Työllisyys aloittaneissa, jatkaneissa ja lopettaneissa yrityksissä 2002 ja 2012	17
Suomen työllistävimmät yritykset 2012	18
Henkilöstöään eniten lisänneet yritykset 2002–2012	19
Suhteellisesti eniten työllisyyttään lisänneet yritykset 2002–2012	20

Tuotanto yksityisellä sektorilla	21
Toimialoitteiset tuotanto-osuudet 2012	21
Tuotannon muutos toimialoittain 2002–2012	22
Tavara- ja palveluvienti	23
Tavara- ja palveluviennin tuotanto-osuudet 2002 ja 2012	23
Tavaravienti toimialoittain 2012	24
Tavaravientiyritysten määrä ja vientiosuudet yrityskoon mukaan 2011	25
Suurimpien yritysten osuudet tavaraviennistä 2011	26
Palveluvienti vientierittäin 2012	27
Suomen tärkeimmät vientituotteet 2012	28
Suomen maailmanmarkkinaosuudeltaan merkittävimmät vientituotteet 2012	29
Yksityisen sektorin investoinnit ja pääomat	30
Aineellinen ja aineeton investointiaste 1975–2015	30
Aineellinen pääoma toimialoittain 2012	31
Aineellisen pääoman muutos toimialoittain 2002–2012	32
Aineettoman pääomakannan koostumus 2005	33
Aineeton pääoma toimialoittain 2012	34
Aineettoman pääoman muutos toimialoittain 2008–2012	35

Toimialaluokitus ja muut lähtökohdat

Tämä EVA Fakta antaa monipuolisen kuvan Suomessa tehtävästä työstä ja harjoitettavasta elinkeinotoiminnasta. Tietojen lähde on Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpito.

Tarkastelua tehdään koko talouden tasolla *pääsektoreittain* (taulukossa vasemmalla) ja *laajojen toimialojen tasoilla* (keskellä), jotka on muodostettu yhdistelemällä kansantalouden tilinpidon tarkempia luokkia (oikealla). Tarkastelu rajautuu viimeisimpään saatavilla olevaan tilastovuoteen 2012 ja vertailuvuodesta 2002 tapahtuneisiin muutoksiin.

Pääsektori	Toimiala	Tarkempi toimiala
Alkutuotanto ym.	Alkutuotanto, energia ym.	A: Maa-, metsä- ja kalatalous B: Kaivostoiminta ja louhinta D–E: Energiahuolto; vesi- ja jätehuolto
Teollisuus	Metsä	16–17: Metsäteollisuus
	Kemia	19–22: Kemianteollisuus
	Kone & metalli	24: Metallien jalostus 25: Metallituotteiden valmistus 28: Muiden koneiden ja laitteiden valmistus 29–30: Kulkuneuvojen valmistus 33: Koneiden/laitteiden korjaus, huolto, asennus
	Sähkö & elektroniikka	26: Elektroniikkateollisuus 27: Sähkölaitteiden valmistus
Muu teollisuus	10–12: Elintarviketeollisuus ym. 13–15: Tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuus 18: Painaminen 23: Rakennusaineteollisuus 31–32: Muu valmistus ml. huonekalut	

Pääsektori	Toimiala	Tarkempi toimiala
Rakentaminen	Rakentaminen	F: Rakentaminen
Palvelut	Kauppa, logistiikka	G: Kauppa H: Kuljetus ja varastointi
	Tieto, info, viestintä	J: Informaatio ja viestintä M: Ammatillinen, tieteellinen, tekninen toiminta
	Hallinto, tukipalvelut	N: Hallinto- ja tukipalvelutoiminta O: Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus
	Koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	Q: Terveys- ja sosiaalipalvelut 85: Koulutus
	Muut palvelut	I: Majoitus- ja ravitsemistoiminta K: Rahoitus- ja vakuutustoiminta L: Kiinteistöalan toiminta R-T: Muut palvelut

Julkisella sektorilla tarkoitetaan julkisyhteisöjä (tilinpidossa S13), lähinnä valtiota ja kuntia. Kaikki muu katsotaan yksityiseksi (S1-S13). Valtion ja kuntien osin tai kokonaan omistama yhtiömuotoinen liike-toiminta kirjautuu siis yksityiseksi. Yrityksiin liittyvissä tiedoissa ovat mukana Suomessa sijaitsevat konsernirakenteet, ellei toisin mainita.

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2012

(Yksi hahmo = 100 000 henkilöä)

Suomen väkiluku oli 5,43 miljoonaa vuonna 2012. Koko väestöstä 43 % oli töissä. Heistä 89 % oli palkansaa- jia ja 11 % yrittäjiä.

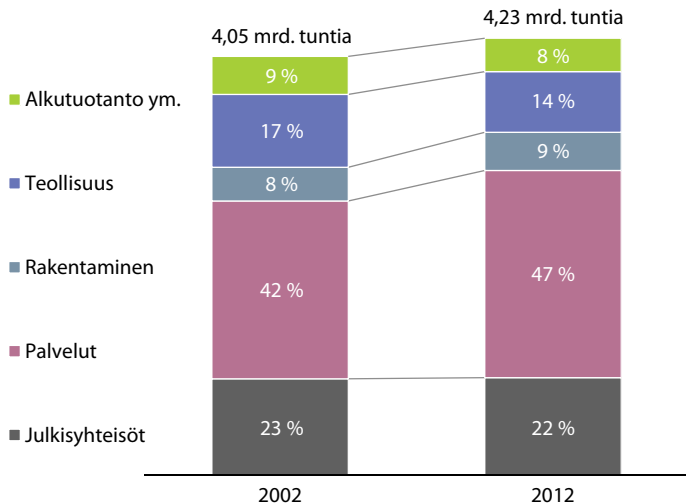
Työttömänä oli koko väestöstä 5 % ja työmarkkinoilla olevista 11 %. Sataa työllistä kohden oli peräti 132 ei-työllistä henkilöä (taloudellinen huoltosuhde).

Lähde: Tilastokeskus.

	milj. henk.	%
 Työttömät	0,28	5
 Lapset, opiskelijat	1,30	24
 Eläkeläiset, muut	1,50	28
 Työlliset	2,34	43
Väestö yht.	5,43	100

Tehty työ pääsektoreittain 2002 ja 2012 (Työtunnit yhteensä ja sektorien prosenttiosuudet)

Työlliset (2,3 miljoonaa henkilöä) tekivät 4,23 miljardia työtuntia vuonna 2012.

Työtuntien määrä kasvoi neljä prosenttia vuodesta 2002. Erityisesti yksityisten palvelujen työosuus kasvoi.

Vaikka julkisyhteisöissä työtunnit lisääntyivät prosenttin, niiden osuus kaikista työtunneista laski prosenttiyksikön. Julkisen sektorin suhteellisen merkityksen kasvu on tapahtunut muutoin kuin suoran oman työn lisääntymisenä.

Lähde: Tilastokeskus.

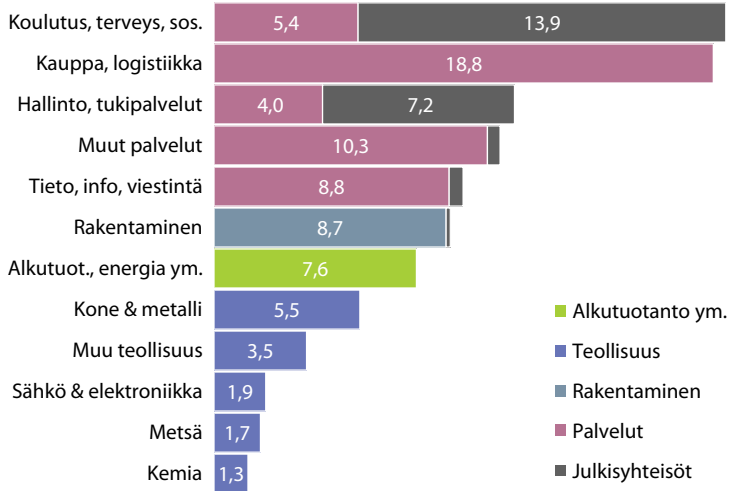
Yksityisen ja julkisen sektorin työ toimialoittain 2012 (Osuus työtunneista, prosenttia)

Koulutuksessa ja terveys- ja sosiaali- palveluissa tehdään joka viides kai- kista työtunneista. Kolme neljäsosaa tästä työstä tehdään julkisyhtei- söissä.

Toiseksi tärkein työllistäjä on kauppa ja logistiikka. Myös yksityiset ja julki- set hallinto- ja tukipalvelut työllistä- vät paljon.

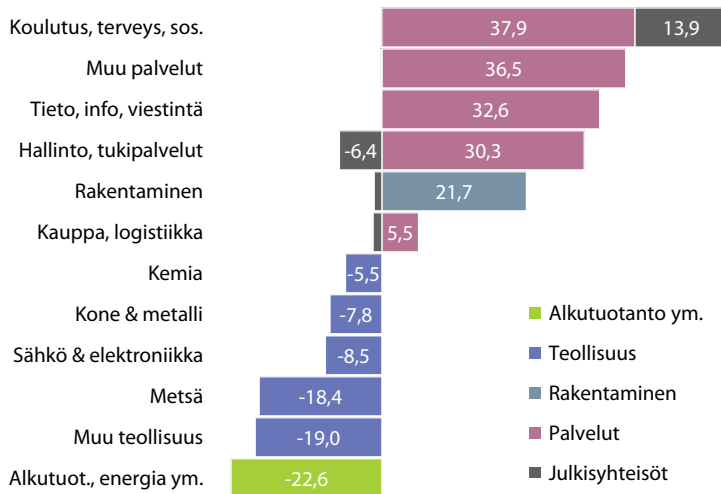
Teollisuustoimialat ovat usein pää- omavaltaisia mutta eivät työvoima- valtaisia, joten niiden osuudet tehdystä työstä ovat palvelualoja pienempiä.

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityisen ja julkisen sektorin työn muutos toimialoittain 2002–2012

(Tuhatta henkilötyövuotta laskettuna siten, että työtuntien erotus jaettuna 2 000:lla)

Palvelutyö lisääntyy, teollisuustyö vähenee. Koulutuksessa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa henkilötyövuosien määrä on lisääntynyt peräti 52 000:lla vuodesta 2002. Kolme neljäsosaa lisäyksestä oli yksityisellä puolella.

Teollisuustoimialojen työn vähenemisestä arviolta puolet selittyy sillä, että yritykset ovat ulkoistaneet palvelujaan palveluyrityksille.

Eniten supistui alkutuotannon, energia-, vesi- ja jätehuollon työn määrä, mikä kertoo varsin voimakkaasta tuotantorakenteen muutoksesta.

Lähde: Tilastokeskus.

Pääsektoreiden osuudet markkinatuotannosta 2012 (Prosenttia)

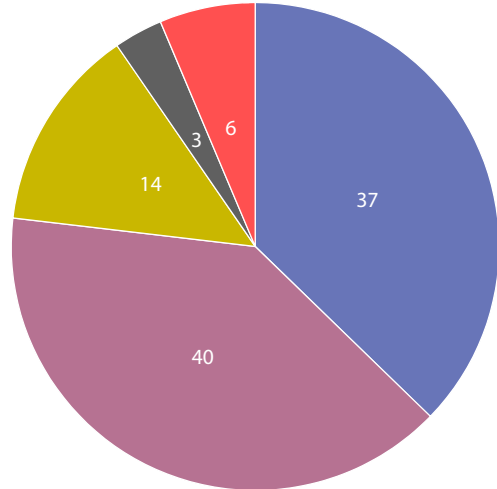
Yritykset vastaavat 90 prosentista markkinatuotantoa. Teollisuus- ja palveluyritysten osuudet olivat tästä "myynnistä" osapuilleen yhtä suuret.

Julkisyhteisöjen ja kotitalouksien osuus yhteensä jää alle kymmenesosaan. Kotitalouksilla tarkoitetaan kotitalouksien harjoittamaa liiketoimintaa, ei kotityötä.

Markkinatuotantoa on niiden tavaroiden ja palveluiden tarjonta, jotka joko myydään tai on tarkoitettu myytäväksi vähintään kustannukset kattavaan hintaan.

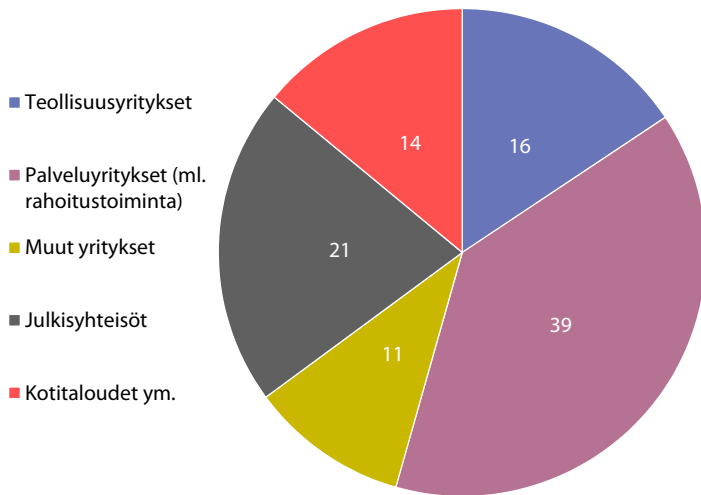
Lähde: Tilastokeskus.

- Teollisuusyritykset
- Palveluyritykset (ml. rahoitustoiminta)
- Muut yritykset
- Julkisyhteisöt
- Kotitaloudet ym.

Pääsektoreiden roolit bruttokansantuotteen näkökulmasta 2012

(Osuus käypähintaisesta nettoarvonlisäyksestä, prosenttia)

Yritysten osuus nettoarvonlisäyksestä ja bruttokansantuotteesta (bkt:sta) on kaksi kolmasosaa.

Arvonlisäys tarkoittaa ulkoa ostettujen raaka-aineiden ja välipanosten "päälle" synnytettyä arvoa. Julkisen tuotannon arvonlisäys on laskennallinen erä, joka päätellään pääasiassa palkkasumman perusteella.

Kaikki taloudessa tehty arvonlisäys summautuu bkt:hen. Arvonlisäyksestä maksetaan työntekijöiden palkat ja korvaukset pääomalle (myös mahdolliset voitot).

Lähteet: Tilastokeskus.

Tehty työ toimialoittain 2012

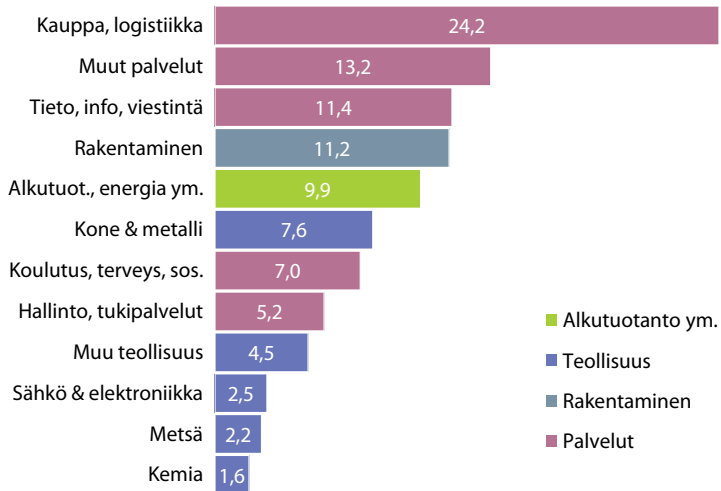
(Osuus työtunneista, prosenttia)

Kaupassa ja logistiikkapalveluissa tehtiin peräti neljäsosa yksityisen sektorin työtunneista vuonna 2012.

Tieto-, informaatio- ja viestintäpalvelujen, rakentamisen sekä alkutuotannon ja energia-, vesi- ja jätehuollon osuudet yksityisen sektorin työtunneista olivat kukin kymmenesosan luokkaa.

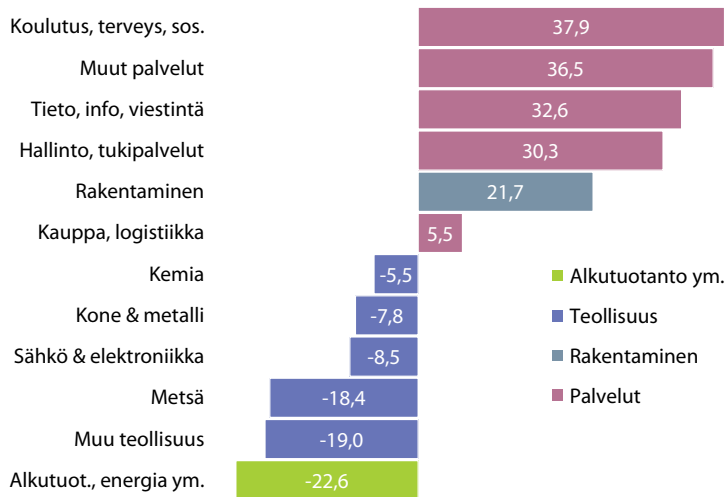
Kone- ja metalliteollisuus oli suurin teollisuustoimiala kahdeksan prosentin osuudella yksityisistä työtunneista.

Lähde: Tilastokeskus.

Työn muutos toimialoittain 2002–2012

(Tuhatta henkilötyövuotta (työtuntien erotus jaettuna 2 000:lla))

Yksityinen palvelutyö on lisääntynyt ja teollisuustyö supistunut kautta linjan. Arviolta puolet teollisuustyön supistumisesta selittyy sillä, että yritykset ovat ulkoistaneet palvelutöitään (kuten siivous) palveluyrityksille.

Koulutuksessa ja terveys- ja sosiaalipalveluissa yksityisen sektorin henkilötyövuodet ovat lisääntyneet peräti 38 000:lla vuodesta 2002.

Alkutuotannon ja energia-, vesi- ja jätehuollon kutistuminen kertoo voimakkaasta rakennemuutoksesta.

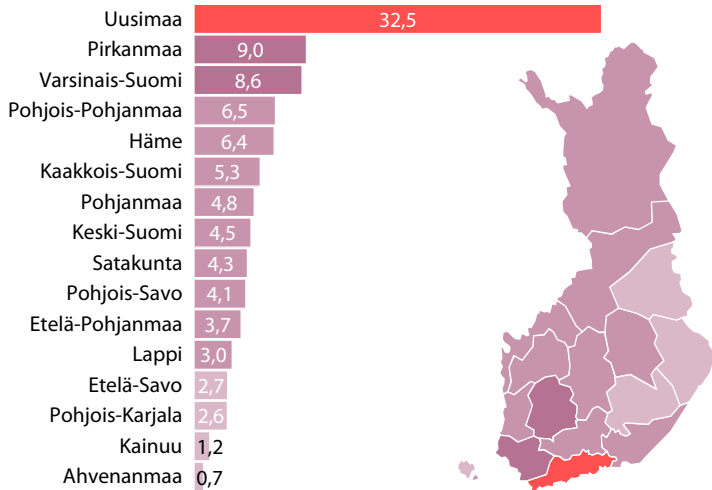
Lähde: Tilastokeskus.

Työn jakauma alueittain 2011

(Osuudet yksityisen sektorin tehdyistä työtunneista, prosenttia)

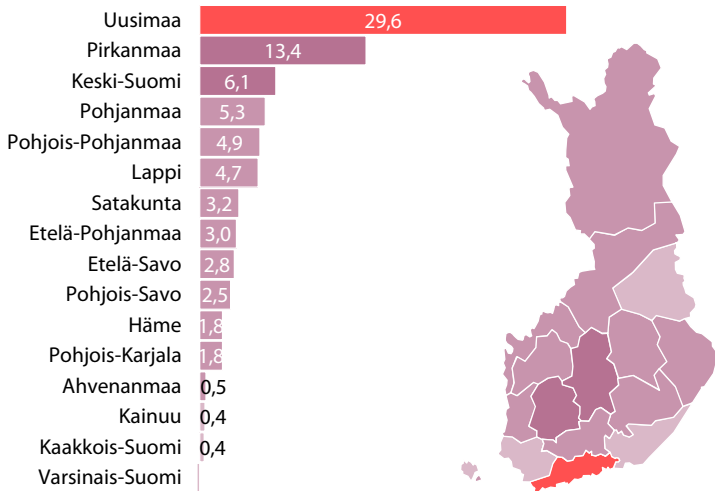
Noin kolmasosa kaikista yksityisen sektorin työtunneista tehdään Uudellamaalla. Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa tehdään molemmissa noin yhdeksän prosenttia kaikista työtunneista.

Lähde: Tilastokeskus.

Työn muutos alueittain 2001–2011

(Tuhatta henkilötyövuotta (työtuntien erotus jaettuna 2 000:lla))

Uudellamaalla tehty työ on lisääntynyt 30 000 henkilötyövuodella vuodesta 2001. Pirkanmaallakin lisäystä tuli yli 13 000 henkilön vuosityöpanoksen edestä.

Työtuntien määrä on kasvanut kaikilla alueilla Varsinais-Suomea lukuun ottamatta.

Lähde: Tilastokeskus.

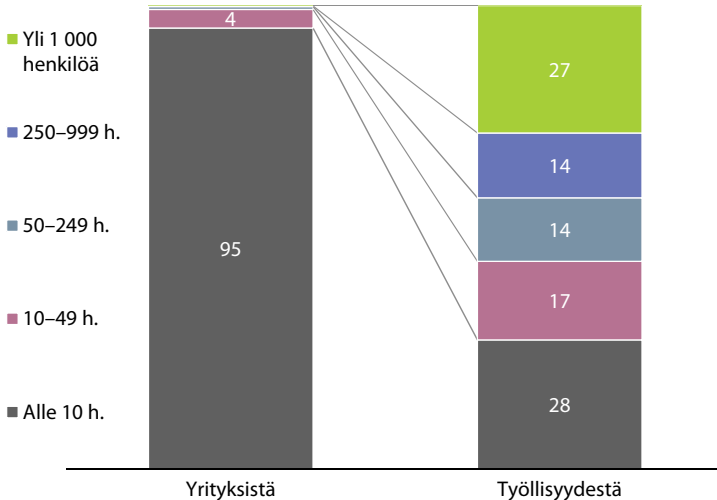
Yritysten määrä ja työllisyysosuudet yrityskoon mukaan 2012 (Prosenttia)

Yrityksiä oli kaikkiaan 314 908 (konsernirakenteet huomioiden) vuonna 2012. Niistä 95 prosenttia työllisti alle 10 henkilöä.

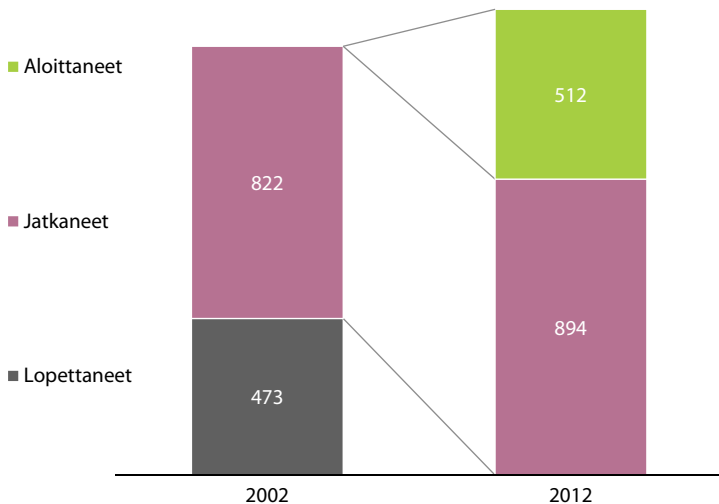
Vähintään tuhat henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 130, mikä oli 0,04 prosenttia kaikista yrityksistä. Ne työllistivät yhteensä kuitenkin kutakuinkin yhtä paljon kuin alle 10 hengen yritykset.

Valtio ja suurimmat kunnat ovat suuryrityksiäkin merkittävämpiä työllistäjiä, mutta ne eivät ole mukana kuvion tiedoissa. Aineistossa ovat mukana vain julkisyhteisöjen omistamat yritykset.

Lähde: Tilastokeskuksen konsernirekisteri. Yritys tarkoittaa tässä konsernia (emo ja tytäryhtiöt yhteensä), koot viittaavat konsernien työllisyyteen Suomessa.

Työllisyys aloittaneissa, jatkaneissa ja lopettaneissa yrityksissä 2002 ja 2012 (Tuhatta henkilöä)

Yritysten aloittamiset ja lopettamiset aiheuttavat merkittävää työn uudelleenkohdentumista.

Kolmasosa yritysten työllisistä työskenteli vuonna 2002 yrityksissä, jotka eivät yritysrekisterin mukaan olleet enää toiminnassa vuonna 2012.

Vastaavasti näiden vuosien aikana aloittaneissa yrityksissä oli noin joka kolmas työllisistä vuonna 2012.

Lähde: Tilastokeskus.

Tilastointimuutosten takia aineistossa ei ole mukana maatalouden ja kiinteistöjen hallinnan yrityksiä. Konsernirakenteita-kaan ei ole huomioitu, koska tiedot niistä ovat osin puutteellisia.

Suomen työllistävimmät yritykset 2012

Suomen työllistävin yritys on *Itella*, jonka palveluksessa oli yli 19 000 työntekijää vuonna 2012. Koko Itella-konsernin globaalista työllisyydestä 70 prosenttia on Suomessa.

Nokia oli Suomen toiseksi suurin työllistäjä vielä vuonna 2012. Tuoloin Suomen osuus Nokian globaalista työllisyydestä oli 13 prosenttia. Nyt kun puhelintoiminnot ovat siirtyneet *Microsoftille*, *Nokia* työllistää Suomessa noin 6 000 henkilöä.

Lähde: Tilastokeskus.

Yritys	Työllisyys Suomessa, henkilöä	Suomen osuus yrityksen globaalista työllisyydestä, %
Itella	19 214	70
Nokia	14 944	13
ISS (Suomen tytäryhtiö)	12 056	100
VR	10 726	97
Kesko	10 161	51
UPM-Kymmene	9 561	41
Metso	9 063	30
YIT	8 773	35
SOL-yhtiöt	8 017	78
Nordea (Suomen yksikkö)	7 948	96

Henkilöstöään eniten lisänneet yritykset 2002–2012

Yritys	Henkilöstömäärän muutos Suomessa 2002–2012, henkilöä	Työllisyys Suomessa 2012, henkilöä
SOL-yhtiöt (siivous ym.)	5 625	8 017
OPK (Osuuspankkikeskus Osk)	3 987	6 195
Lassila & Tikanoja (jätehuolto ym.)	3 445	6 369
SOK (S-ketjun keskushallinto)	3 024	7 078
Contineo (ml. RTK-Palvelu)	1 471	2 609
Pirkanmaan Osuuskauppa	1 416	2 262
Osuuskauppa Hämeenmaa	1 320	2 480
Manpower	1 296	1 739
CRH Finland (ml. Rudus)	1 102	1 485
Osuuskauppa Arina	1 074	2 124

Siivous- ja kiinteistöpalveluja tarjoavan SOL-konsernin työllisyys on lisääntynyt Suomessa yli 5 600 henkilöllä vuodesta 2002.

Osin SOLin ja muidenkin listan yritysten henkilöstömäärän kasvu selittyy tehdyillä yritysostoilla ja -järjestelyillä.

Kymmenestä henkilöstöään eniten lisänneestä yrityksestä viisi on palvelualan yrityksiä, neljä kaupan alalta ja yksi teollisuudesta.

Lähde: Tilastokeskus.

Suhteellisesti eniten työllisyyttään lisänneet yritykset 2002–2012

Lukkoyhtiö *Assa Abloyn* työllisyys on kasvanut Suomessa yli 500 prosenttia vuodesta 2002. Kasvuun liittyy sarja mutkikkaita yritysjärjestelyjä.

Suhteellisesti eniten työllisyyttään lisänneiden kärkekymmenikössä oli neljä palvelualan ja neljä teollisuusalan yritystä. Lisäksi kaupan alalta ja rakentamisesta oli kustakin yksi yritys.

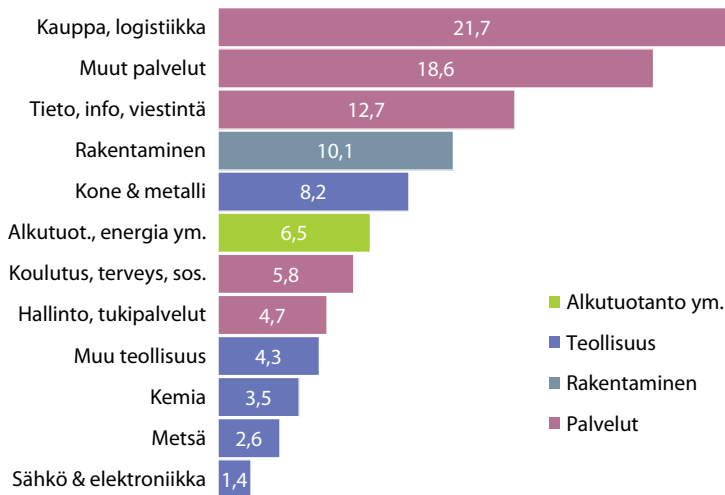
Lähde: Tilastokeskus.

Aineistossa ovat yritykset, jotka työllistivät vuonna 2002 vähintään sata henkilöä.

Yritys	Suomen henkilöstön muutos 2002–2012, %	Työllisyys Suomessa 2012, henkilöä
Assa Abloy	566	791
Manpower	292	1 739
CRH Finland (ml. Rudus)	288	1 485
Skaala Ikkunat ja Ovet	271	430
Gigantti	266	820
Finnmap Consulting	248	1 043
Aro Yhtiöt (mm. talotekniikkaa)	248	464
Rejlers Finland (tekninen konsultointi)	247	420
Panostaja (sijoitusyhtiö)	235	1 194
SOL-yhtiöt	235	8 017

Toimialoittaiset tuotanto-osuudet 2012

(Osuus yksityisen sektorin arvonlisäyksestä, prosenttia)

Teollisuustoimialojen tuotanto-osuudet ovat jonkin verran korkeammat kuin työtuntiosuudet (ks. s. 12), koska teollisuudessa on hyvä tuottavuus.

Silti kauppa ja logistiikka on myös tuotannolla mitattuna selvästi suurin toimiala yli viidenneksen osuudella.

Lähde: Tilastokeskus.

Tuotannon muutos toimialoittain 2002–2012

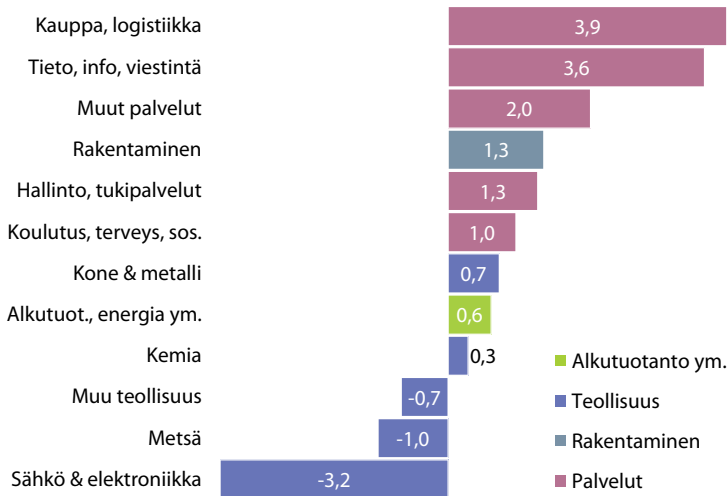
(Yksityisen sektorin arvonlisäyksen muutos, mrd. euroa, vuoden 2000 hinnoin)

Tuotanto on lisääntynyt kaikilla palvelualoilla ja rakentamisessa. Kasvua on ollut myös alkutuotannossa ja energia-, vesi- ja jätehuollossa, vaikka toimialan työtunnit ovat supistuneet voimakkaasti (vrt. s. 13).

Teollisuustoimialoista kone & metalli sekä kemia kasvoivat.

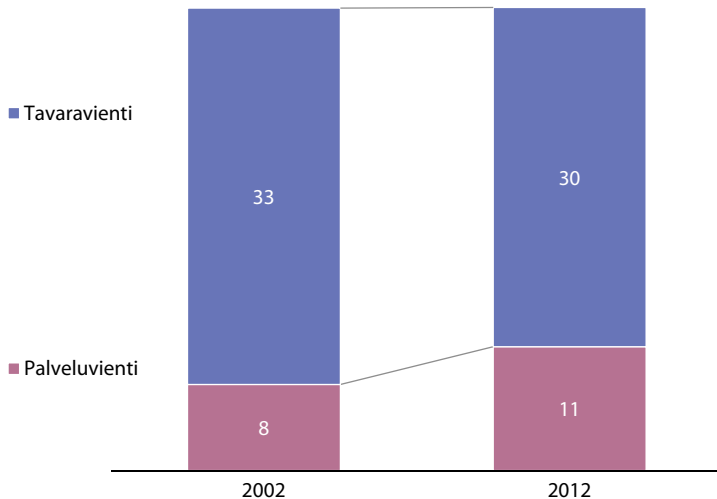
Sähkön ja elektroniikan voimakas supistuminen liittyy *Nokiaan*. Ilman Nokian vaikutusta sähkö- ja elektroniikkateollisuuden arvonlisäys olisi kasvanut yli miljardilla eurolla.

Lähde: Tilastokeskus.

Tavara- ja palveluviennin tuotanto-osuudet 2002 ja 2012

(Viennin arvo suhteessa bkt:hen, prosenttia)

Tavaraviennin osuus bkt:sta on kuitistunut ja palveluviennin kasvanut. Niiden yhteenlaskettu bkt-osuus on pysynyt 41 prosentin tasolla vuodesta 2002 vuoteen 2012.

Tavaraviennin roolia korostaa bruttoarvoinen tilinpito. Esimerkiksi Suomessa kypsytetyn banaanin vienti Venäjälle kertoo *sekä* banaanin *että* kypsyttyksen arvosta, vaikka suomalainen jalostusarvo liittyy vain kypsyttykseen.

OECD:n ja WTO:n jalostusarvopohjaisten mittausten mukaan Suomen tavara- ja palveluvienti ovat osapuulleen yhtä suuret.

Lähde: Tilastokeskus.

Tavaravienti toimialoittain 2012

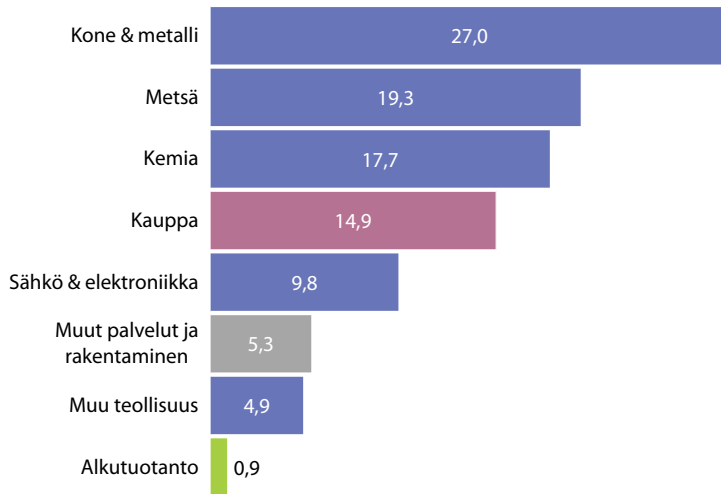
(Osuus koko tavaraviennistä, prosenttia)

Kone- ja metalliteollisuus kattaa 27 prosenttia bruttoarvoisesta tavaraviennistä. Viennin toinen tukijalka on nyt ja tulevaisuudessa puinen.

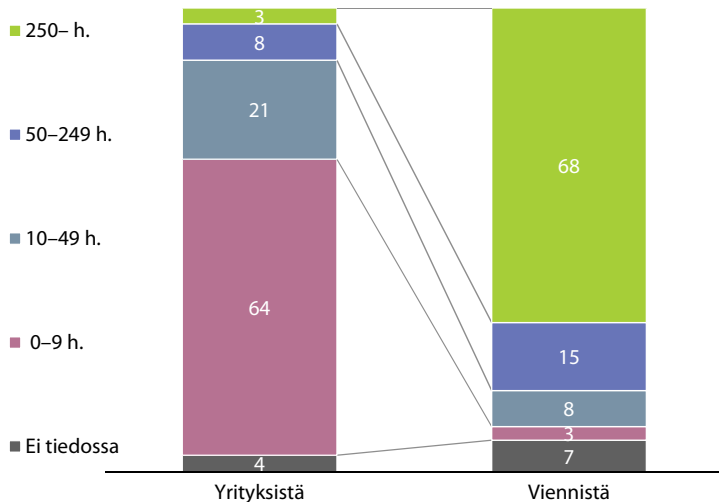
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus käväisi 2000-luvulla suurimpana viennialana, mutta matkapuhelinviennin loppumisen jälkeen sen osuus on vakiintunut kymmenesosan tasolle.

Kaupan tavaravienti liittyy K- ja S-ketjujen omien merkkien valmistuttamiseen ja toimittamiseen ulkomaisiin yksiköihin.

Lähde: Tulli.
Lähteessä käytetty luokitus.

Tavaravientiyritysten määrä ja vientiosuudet yrityskoon mukaan 2011 (Prosenttia)

Suomen vienti on keskittynyt erittäin harvoihin suuriin yrityksiin, myös Ruotsiin verrattuna (ks. taulukot alla). Lisäksi meillä on vähän vientiyrityksiä, vain runsaat 13 000.

Lähde: OECD.

Osuus maan vientiyrityksistä, %

Henkilöstö	Suomi	Ruotsi	Saksa
Väh. 250 h.	3	2	1
50-249 h.	8	6	6
10-49 h.	21	22	16
0-9 h.	64	68	39
Ei tiedossa	4	2	38

Osuus maan koko viennistä, %

Henkilöstö	Suomi	Ruotsi	Saksa
Väh. 250 h.	68	62	51
50-249 h.	15	16	14
10-49 h.	8	8	8
0-9 h.	3	11	7
Ei tiedossa	7	3	19

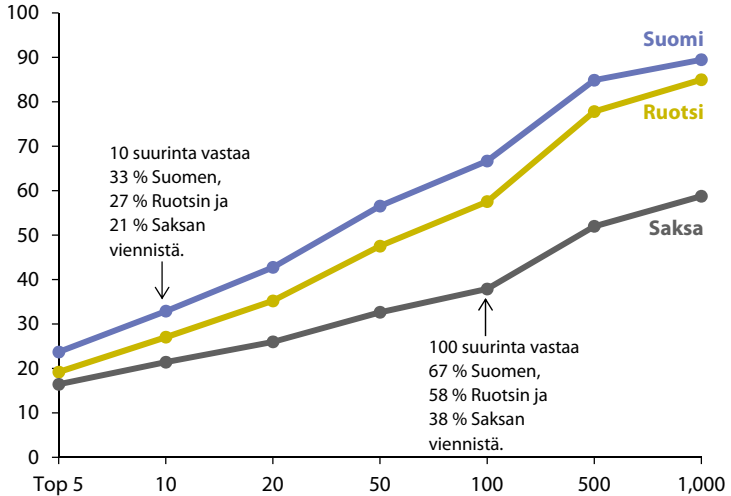
Suurimpien yritysten osuudet tavaraviennistä 2011

(Prosenttia tavaraviennistä ja suurimpien viejäkonsernien lukumäärä)

Suomen kymmenen suurinta vientiyritystä (konsernirakenteet huomioiden) vastaa noin kolmasosasta tavaraviennistä. Sadan suurimman vientiyrityksen osuus on 67 prosenttia tavaraviennistä ja tuhannen suurimman jo lähes 90 prosenttia.

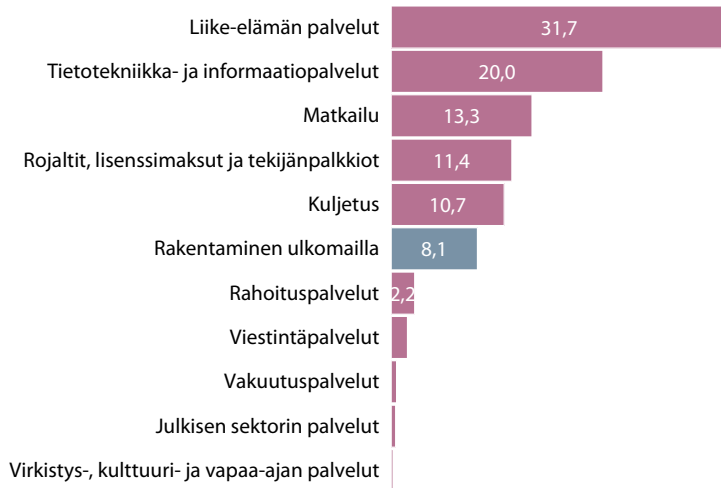
Saksassa tuhannen suurimman vientiyrityksen osuus on 60 prosenttia maan kokonaisviennistä.

Lähde: OECD.

Palveluvienti vientierittäin 2012

(Osuus palveluviennistä, prosenttia)

Palveluvienti on paljolti monikan-
sallisten teollisuusyritysten sisäistä
vaihdontaa.

Kolmannes palveluviennistä on
liike-elämän palveluita, kuten *Nokia*
*Siemens Networks*in (ja nyt uuden
Nokian) sisäistä palvelukauppaa.

Myös muissa palveluviennin luo-
kissa on teollisuusyritysten sisäistä
vaihdontaa ja markkinapalvelujen
myyntiä.

Rakentamisen palveluvienti sisältää
muiden muassa projektitoimitukset
ulkomaille.

Lähde: Suomen Pankki, maksutase.

Suomen tärkeimmät vientituotteet 2012

Paperi ja pahvi on Suomen tärkein yksittäinen vientiluokka. Sen osuus on 12,5 prosenttia koko bruttoarvoisesta tavaraviennistä. Suomen osuus koko maailman paperin ja pahvin viennistä on noin 8,2 prosenttia.

Öljyjalosteiden osuus viennistä on 10,7 prosenttia. Toiseksi tärkeimmän vientiluokkamme osuus maailmaviennistä on vain 0,9 prosenttia.

Lähde: United Nations Commodity Trade Statistics Database.

Tuotteet on määritelty YK:n SITC Rev. 3-luokituksen 3-numerotasolla.

Osuus Suomen tavara- viennistä, %	Vientituote	Suomen osuus maailman viennistä, %
12,5	Paperi ja pahvi	8,2
10,7	Kivennäisöljytuotteet, raffinoidut	0,9
4,5	Levyvalmisteet, seostettua terästä	5,3
2,7	Puhelinlaitteet, niiden osat ja tarvikkeet	0,4
2,4	Muut teollisuuden erikoiskoneet ja -laitteet	1,1
2,4	Paperimassa	4,0
2,4	Sähkögeneraattorit ja -moottorit	1,8
2,3	Maansiirto-, kaivuu- yms. koneet	1,4
2,2	Sahattu ja höylätty puutavara	4,6
2,1	Erittelemätön	0,3

Suomen maailmanmarkkinaosuudeltaan merkittävimmät vientituotteet 2012

Suomen osuus maailman viennistä, %	Vientituote	Osuus Suomen maailman viennistä, %
14,7	Turkisinahat, valmistamattomat	1,1
8,3	Paperiteollisuuskoneet	1,2
8,2	Paperi ja pahvi	12,5
7,8	Metallirahat (pl. kultarahat ja käypä raha)	0,0
5,3	Levyvalmisteet, seostettua terästä	4,5
5,0	Sinkki	0,8
4,6	Sahattu ja höylätty puutavara	2,2
4,0	Paperimassa	2,4
3,4	Nikkeli	0,9
3,2	Muu vilja (lähinnä kaura ja ruis)	0,1

Suomi näyttäyty edelleen varsin raaka-ainevetoisena taloutena, kun tarkastellaan vientituotteidemme maailmanmarkkinaosuuksia.

Maamme osuus maailman *turkisinahkojen* viennistä on 14,7 prosenttia. Seuraavaksi suurin maailmanmarkkinaosuus on *paperiteollisuuskoneilla* ja lähes yhtä suuri *paperilla ja pahveilla*.

Lähde: United Nations Commodity Trade Statistics Database.

Tuotteet on määritelty YK:n SITC Rev. 3-luokituksen 3-numerotasolla.

Aineellinen ja aineeton investointiaste 1975–2012

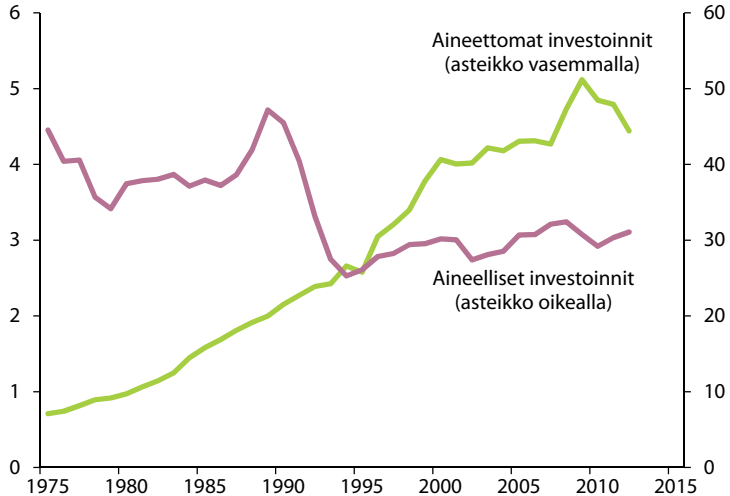
(Kiinteät ja t&k-investoinnit suhteessa tuotantoon (nettoarvonlisäys), prosenttia)

Aineelliset investoinnit olivat 1990-luvun lamaan asti merkittävästi nykyistä korkeammalla tasolla. Aineettomat investoinnit taas ovat olleet kasvussa, aivan viime vuosien kehitystä lukuun ottamatta.

Aineellisten investointien taso on 6–7 kertaa (huom. asteikot kuviossa) aineettomia suurempi, joskin tässä mittarina olevat tutkimus- ja kehitysmenot ovat vain osa aineettomista investoinneista (ks. s. 33).

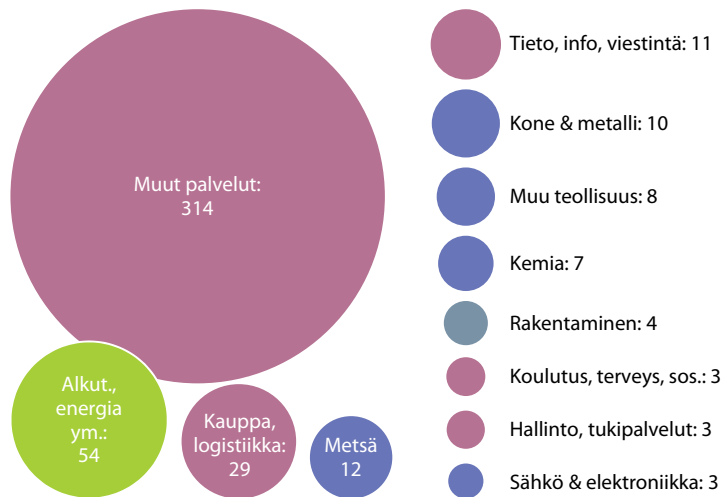
Yksityisiä investointeja motivoi ennen kaikkea korkea tuotto-odotus.

Lähde: Tilastokeskus.

Aineellinen pääoma toimialoittain 2012

(Nettopääomakannat, miljardia euroa)

Kolmasosa yksityisen sektorin pääomakannasta on muissa palveluissa. Ryhmään kuuluvat esimerkiksi kauppakeskuksia omistavat kiinteistöyhtiöt.

Alkutuotannon toimialaosuuteen sisältyy myös pääomavaltainen energiassektori.

Teollisuustoimialoista suurin pääomakanta on metsäteollisuudessa.

Aineellisella pääomalla tarkoitetaan lähinnä koneita, laitteita ja rakennuksia. Ne ovat hyvinvoinnin kannalta keskeisiä, koska ne osaltaan mahdollistavat korkean työn tuottavuuden.

Lähde: Tilastokeskus.

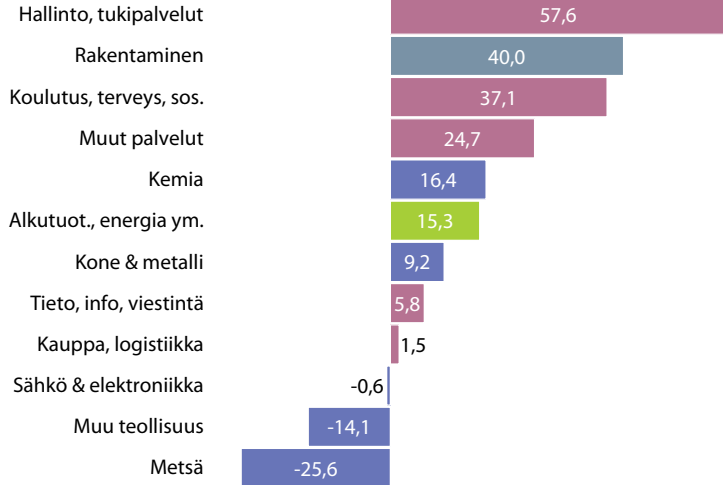
Aineellisen pääoman muutos toimialoittain 2002–2012 (Nettopääomakannan suhteellinen muutos, prosenttia)

Aineellinen pääomakanta on lisääntynyt suhteellisesti eniten hallinnossa ja tukipalveluissa, rakentamisessa sekä koulutuksessa ja terveys- ja sosiaalipalveluissa.

Teollisuustoimialoista pääomakanta on kasvanut vain kemiassa ja kone & metallissa.

Metsäteollisuuden pääomakanta on kutistunut merkittävästi. Kolmen suuren metsäyhtiön keväällä 2014 julkaisemat investointiaikeet korvaisivat kertyneestä laskusta noin puolet.

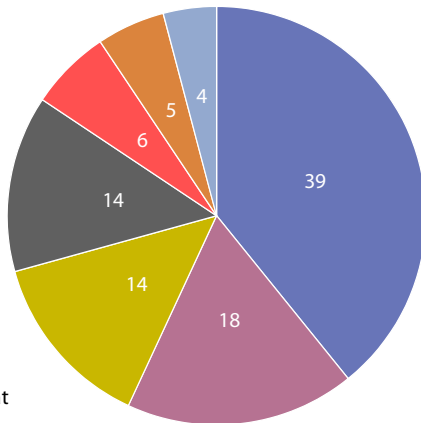
Lähde: Tilastokeskus.
Muutos on laskettu suhteuttamalla kiinteähintaisen nettopääomakannan muutos ajanjakson keskimääräiseen nettopääomakantaan.

Aineettoman pääomakannan koostumus 2005

(Osuus aineettomasta pääomakannasta, prosenttia)

- Tutkimus, kehitys
- Ohjelmistot, taide, viihde ym.
- Arkkitehti- ja insinöörisuunn.
- Organisaatorakenteet
- Yrityskohtainen osaaminen
- Mainonta, markkinointi, brändi
- Rahoituspalvelujen menetelmät

Tutkimus- ja kehitysinvestoinnit olivat noin 39 prosenttia koko aineettomasta kannasta vuonna 2005.

Tietokoneohjelmistojen sekä kulttuuri-, taide- ja viihdeteosten osuus aineettomasta pääomakannasta oli toiseksi suurin, 18 prosenttia.

Lähde: INNODRIVE National Intangibles Database.

Aineeton pääoma toimialoittain 2012

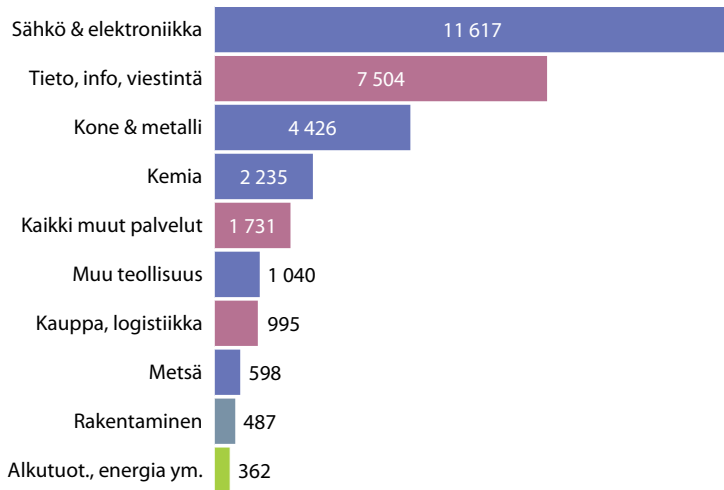
(Yritysten t&k-työ, henkilötyövuotta)

Kaksi kolmasosaa yksityisestä aineettomasta pääomakannasta on teollisuudessa.

Toiseksi suurin aineeton pääomakanta on tieto-, info- ja viestintäpalveluissa, joka sisältää muun muassa ohjelmistokehityksen ja tutkimus- ja kehityspalvelut.

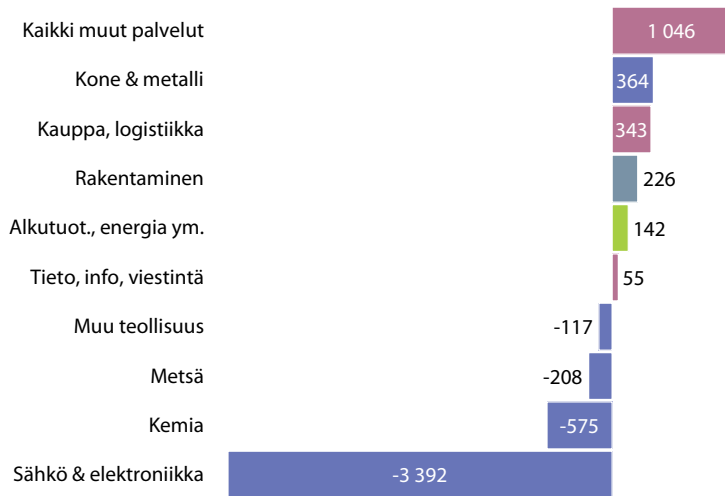
Mittarina käytetty tutkimus- ja kehitystyön määrä kuvaa aineetonta pääomaa karkeasti (vrt. edellinen kuvio), mikä korostaa teollisuuden osuutta.

Lähde: Tilastokeskus.

Aineettoman pääoman muutos toimialoittain 2008–2012

(Yritysten t&k-työn muutos, henkilötyövuotta)

T&k-henkilötyövuosien muutoksilla mitattuna aineeton pääoma on romahtanut sähkö- ja elektroniikka-toimialalla. Ilman *Nokian* vaikutusta toimialan aineeton pääoma olisi kuitenkin lisääntynyt yli tuhannella henkilötyövuodella.

Kemianteollisuudessa ja metsäteollisuudessa aineeton pääoma on kutistunut.

Kone- ja metalliteollisuuden aineeton pääoma on sen sijaan lisääntynyt kohtuullisesti.

Eniten aineeton pääoma on lisääntynyt muissa palveluissa, joihin tilastolähteessä lukeutuvat koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä liike-elämälle tuotetut tukipalvelut.

Lähde: Tilastokeskus.

Lähteet

InnoDrive National Intangibles Database, <http://www.innodrive.org/>

OECD Statistics, <http://stats.oecd.org/>

Suomen Pankki: maksutase, <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/maksutase>

Tilastokeskus: Kansantalouden tilinpito, http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/kan/vtp/vtp_fi.asp

Tilastokeskus: Yritysrekisteri, <http://www.tilastokeskus.fi/til/syr/index.html>

Tulli: Ulkomaankaupan tilastointi, http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/index.jsp

United Nations Commodity Trade Statistics Database, <http://comtrade.un.org/>